

ΘΕΜΑ : Μεταναστευτική πολιτική

Α' Γενικά

1. Η επιτακτική ανάγκη για την επεξεργασία μεταναστευτικής πολιτικής είχε προβληθεί στο συνημμένο σημείωμα της 3ης Μαΐου 1996. Άνκαι έχουν παρέλθει δεκαπέντε περίπου μήνες, δεν φαίνεται να έχει έκτοτε αλλάξει τίποτε ουσιαστικά. Η εξουσιοδότηση του άρθρου 16 του ν. 2434/1996 και η επεξεργασία των δύο διαταγμάτων αποτελούν μία εκ των ενόντων λύση ορισμένων πιεστικών προβλημάτων, δεν αποτελούν όμως προϊόν επεξεργασμένης και συνεκτικής μεταναστευτικής πολιτικής.

2. Το εγχείρημα αυτό πρέπει να αναληφθεί δίχως άλλη καθυστέρηση, ώστε να μελετηθούν σε βάθος όλες οι πτυχές του μεταναστευτικού φαινομένου. Χωρίς σοβαρή μελέτη του προβλήματος, η πολιτική μας θα εξακολουθεί να διαμορφώνεται εκ των ενόντων και θα παραμένει αποσπασματική.

3. Η σχετική προβληματική απασχολεί από καιρό την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επιβάλλεται γι' αυτό να συμμετάσχουμε δημιουργικά στη σχετική συζήτηση, να προσδιορίσουμε τις θέσεις που διαμορφώνονται και να αναδείξουμε τις ιδιαιτερότητες του προβλήματος στη χώρα μας. Η μεταναστευτική πολιτική στο επίπεδο της Ένωσης δεν μπορεί βέβαια να είναι ενιαία. Διαφοροποιήσεις της είναι αναπόφευκτες ενόψει των ιδιαιτεροτήτων που παρουσιάζουν τα μέλη της ή ομάδες μελών της με κοινά γνωρίσματα (π.χ. μεσογειακές χώρες, σκανδιναβικές χώρες).

4. Ως μόνο παράδειγμα διεθνούς συμφωνίας για την εποχιακή απασχόληση προβάλλει η “Συμφωνία εποχιακής απασχόλησης εργατικού δυναμικού μεταξύ της κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Αλβανίας”, η οποία πάντως δεν έχει αρχίσει ακόμη να ισχύει (υπογραφή 17/5/1996 - κύρωση με το ν. 2482/1997 και δημοσίευση στην ΕτΚ την 16η Μαΐου 1997 - ανταλλαγή επικυρωτικών εγγράφων την 5/8/1997). Πρόκειται για ένα μεμονωμένο δείγμα γραφής, το οποίο εκφράζει αντιλήψεις που πρέπει να θεωρηθούν ξεπερασμένες, και οι οποίες

εξηγούνται ίσως ενόψει της καταστάσεως που επικρατεί στην Αλβανία. Παρά τις δυσκολίες που προβάλλουν, επιβάλλεται η επεξεργασία ενός σύγχρονου θεσμικού πλαισίου, το οποίο θα μπορούσε να δώσει γενικότερα διέξοδο για την εκλογικευμένη απασχόληση αλλοδαπών από τις όμορες βαλκανικές χώρες. Το πρότυπο αυτό θα αποτελούσε τη βάση για τη σύναψη διμερών σχέσεων, λ.χ. με την Αλβανία και τη Βουλγαρία.

Β΄ Τα διατάγματα

1. Με βάση το άρθρο 16 του ν. 2434/1996 (“Μέτρα πολιτικής για την απασχόληση κ.λπ”) προωθήθηκε η επεξεργασία δύο χωριστών σχεδίων προεδρικών διαταγμάτων για τον καθορισμό των προϋποθέσεων νόμιμης διαμονής και εργασίας μη κοινοτικών αλλοδαπών.

2. Το πρώτο διάταγμα ρυθμίζει την καταγραφή των αλλοδαπών και την προσωρινή παραμονή τους στη χώρα, αποσκοπεί δε στην ένταξή τους στο πλαίσιο της νομιμότητας. Αξίζει να σημειωθεί ότι η συντριπτική πλειονότητα των αλλοδαπών διαμένουν και εργάζονται στην Ελλάδα παράνομα. Το εν λόγω διάταγμα θα παράγει τα αποτελέσματά του ως την 30ή Νοεμβρίου 1998. Συνεπώς, πρόκειται ουσιαστικά για κανονιστική πράξη πρόσκαιρης ισχύος.

3. Το δεύτερο διάταγμα ρυθμίζει, εξάλλου, την παραμονή των αλλοδαπών στη χώρα για ορισμένο χρονικό διάστημα και αποσκοπεί στην εξομάλυνση της αγοράς εργασίας με τη νομιμοποίηση και την ισότιμη μεταχείρησή τους. Πρέπει να επισημανθεί ότι το διάταγμα θα ισχύει στο “διηνεκές” και θα καταλάβει δυνάμει αλλοδαπούς που έχουν άδεια προσωρινής παραμονής και εργασίας. Από τον κύκλο τους θα προσδιορισθεί έτσι ο περιορισμένος μάλλον αριθμός αλλοδαπών που θα πάρει εντέλει άδεια παραμονής και εργασίας ορισμένου χρόνου.

4. Οι επιλογές του συστήματος που οργανώνουν τα δύο διατάγματα μπορεί να θεωρηθούν σε γενικές γραμμές αποδεκτές. Η “διάσπασή” του σε δύο επιμέρους φάσεις, που παρουσιάζεται εκ πρώτης όψεως ανορθόδοξη, εξηγείται κυρίως από το γεγονός ότι

τα δύο διατάγματα καλούνται να ρυθμίσουν όλα τα συναφή ζητήματα από μηδενική βάση.

5. Σε χωριστό σημείωμα προς τον Υπουργό Εργασίας διατυπώνονται ορισμένες παρατηρήσεις, οι οποίες θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη κατά την τελική επεξεργασία των διαταγμάτων. Αυτές διακρίνονται σε παρατηρήσεις ουσίας και δικαιιοτεχνικές παρατηρήσεις.

Αθήνα, 7 Αυγούστου 1997

Dis.B/OIT/**metanastes.doc**/6.8.97/p.1-3/md (B7) [Για τον Πρωθυπουργό]